

Trägolv ett levande material

Parkettgolv blir en allt vanligare produkt i våra hem. I JM:s bostäder läggs den som standard utförande i olika träslag.

Parkettgolv är ett mycket vackert och slitstarkt golv som kan renoveras via omslipning mellan 2 - 4 ggr, dessutom kan den renoveras med stav och brädbyten flera år efter montering.

Norden har ett skiftande klimat som bekant med torra vinterperioder samt fuktiga sommarperioder.

Parketten trivs bäst i fuktförhållanden mellan 30 - 60 % relativ fuktighet=(RF). När luftfuktigheten förändras under eller över dessa värden kommer golvet också att förändras, rörelsen sker olika beroende på hur stor förändringen är i Rf-tal och hur lång tidsperioden är. När luftfuktigheten är återställd så kommer parketten att återgå till sin ursprungsform.

Detta händer

Torra perioder som vintertid samt tidig vår krymper parketten med springor i skarvar samt att golven kan uppträda skålförmade (konkava).

Fuktiga perioder som sommar och höst sväller parketten vilket innebär täta skarvar samt att golven kan uppträda buktiga (konvexa).

Bostäder med golvvärme under parketten (se bifogad information)

Bostäder med braskaminer .

Visst kan det vara frestande att värma bostaden under en kall januaridag med braskaminen, men att använda braskaminen som uppvärmningskälla kan innebära att luftfuktigheten sänks ytterligare med större krympning av trägolvet som följd.

Elda i er braskamin, men som ett gemytligt inslag i er boendemiljö.

OBS var noga med att läsa städanvisningen i er bopärm och följ den noggrant så kommer ni vara nöjda med ert golv i många år.

Med vänliga hälsningar
GOLVTEAM AB
Bengt Lind

Skötsel & Underhåll

Lackerade trägolv

Allmänt

Tarketts unika golvvårdsprodukter förenklar underhållet och förlänger trägolvens redan långa livslängd. Tänk på att olika träslag har olika egenskaper såsom hårdhet, intryck- och repkänslighet, färg mm. Alla trägolvs färg förändras då paketen öppnas och golvet utsätts för UV-ljus. Körsbär, fur samt exotiska träslag förändras mest.

Inomhusklimat

Rätt rumsklimat och luftfuktighet är viktigt för att trägolv inte skall formförändras mer än normalt. I nya hus bör man vara speciellt uppmärksam på detta. Byggfukt och normal sommarfukt kräver god ventilation och eventuellt uppvärmning. Luftens relativa fuktighet inomhus skall ligga mellan 30% och 60% RF. Under eldnings-säsong kan det ibland bli för torrt, under 30% RF, då krävs att luften tillförs fuktighet med hjälp av t.ex. luftfuktare.

Stoppa smutsen redan vid entrén

Stoppa smutsen vid ytterdörren med lämpliga avtorkningsmattor. Ju mer smuts du stoppar vid dörren, desto mindre städning inuti lokalen. Kom ihåg att grus nöter och skadar golvet. Möbeltassar och skyddsmatta under rullande hjul minskar risken för repor. Vätska ska genast torkas upp.

Rengöring

- Vid daglig rengöring behövs normalt endast torra städmetoder, torr mopning eller dammsugning.
- Vid grundligare rengöring, fukttorka golvet med väl urvriden trasa. Svabbgarn rekommenderas inte eftersom det lämnar för mycket vatten efter sig på trägolvet. Tillsätt ev. några droppar **Tarkett Bioclean** eller mildt syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak i vattnet.
- Underhåll golvet med **Tarkett Lackrefresher** för att få ett extra skydd. I hemmiljö 2 ggr/år, i offentlig miljö 1 ggr/månad. Golvet blir lättstädat och lackytans livslängd förlängs. **Tarkett Lackrefresher** har en halkhämmande effekt samtidigt som den är överlackeringsbar, innehåller inte vax och gulnar ej.

Fläckborttagning

Tarkett lackerade trägolv har hög fläckhårdighet. För bästa resultat bör dock fläckar avlägsnas när de är färska. När fläcken är borta skall golvet fukttorkas med rent vatten. Använd en ren, väl urvriden fuktig trasa.

Fläck av:	...tas bort med:
Frukt, bär, saft, läsk, öl, vin, mjölk, grädde, kaffe, te	Syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak, t.ex. Tarkett Bioclean i ljummet vatten
Choklad, fett, skokräm, gummi-klackmärken, olja, tjära, asfalt	Tvättnafta, lacknafta
Färgband, färgkriter, bläck, tusch, läppstift	T-sprit
Urin, kräkningar	Syntetiskt rengöringsmedel utan ammoniak, t.ex. Tarkett Bioclean i ljummet vatten
Blod	Kallt vatten

Städanvisning till lägenhetsinnehavare

Skötselråd för kakel- och klinkerplattor

Kakel och klinker är mycket lättskötta. Normal veckostädning räcker. Torka av plattorna vid spill eller annan nedsmutsning. Här följer några enkla skötselråd.

Kakel och glaserade klinkerplattor

Torka med fuktig trasa. Rester av tvål, schampoo, fett etc tas bort med ett alkaliskt rengöringsmedel. Skölj och torka torrt. Kalkfläckar tas bort med CC Höganäs KlinkerRENT FB 92 (följ anvisningarna på förpackningen). Skölj och torka torrt. Vissa dekorplattor kan missfärgas av rengöringsmedel och andra kemikalier eller repas av "Scotchbrite"-svamp o.d. Rengör dessa plattor med enbart vatten och mjuk svamp och trasa.

Oglaserade klinkerplattor

Rustika plattor har en del öppna porer i ytan. Gör därför rent dessa golv med såplösning som på sikt ger en skyddande yta. Snabbare effekt ger behandling med CC Höganäs KlinkerOLJA FB 95 (följ anvisningarna på förpackningen). Fett och spill tas bort med rengöringsmedel. Normal rengöring görs med såpa och vatten.

Plattor med mycket tät yta, s.k. tätsintrade plattor, behöver inte behandlas med klinkerolja. Gör rent med vatten och rengöringsmedel typ "allrengöringsmedel".

Skötsel­anvisningar för keramiska golv- och väggplattor.

Byggkeramik Rådet

Keramiska golv- och väggplattor är underhållsfria. Dock krävs en normal veckostädning samt avtorkning vid spill och annan nedsmutsning.

Här nedan följer förslag på hur man på bästa sätt kan sköta sina keramiska golv- och väggplattor. Utöver detta gäller de specifika rekommendationer resp. leverantör lämnar för sina produkter.

Skötsel­anvisningarna förutsätter att de keramiska plattorna är rengjorda efter fognings­arbetet samt att eventuell byggsmuts är bortstädad.

VÄGGAR

Kakelplattor och glaserade klinkerplattor.

Den glaserade ytan på kakelplattor och glaserade klinkerplattor torkas enklast av med en fuktig trasa. Torr­torka därefter. Eventuella rester av tvål, shampo, fett etc kan lätt avlägsnas med ett alkaliskt rengöringsmedel med efterföljande avsköljning och torr­­torkning.

Eventuella kalkstänk kan lösas med svag syra, i handeln kallad "kalkborttagnings­medel", samt avsköljning och torr­­torkning.

Vissa kakelplattor har dekorer som kan missfärgas av alkali eller syra samt repas vid rengöring med svampar typ "scotch brite". Sådana plattor skall rengöras med vatten och en mjuk svamp och eftertorkas med en mjuk trasa. Kontrollera med plattleverantören.

GOLV

Torra utrymmen.

Oglaserade, ej tätsintrade plattor.

Plattorna har en viss öppen porositet i ytan. Normalt rengöres golven med såp­lösning, som på sikt ger en djupare färgton samt en svagt glansig och skyddande yta. För att påskynda denna effekt och för att golven skall bli mer lättstädade kan man behandla plattorna med s k klinkerolja. Oljan skall vara av typ som går ned i porerna och inte lägger sig som en hinna på ytan. Dessa oljor ger också golvet en något mörkare ton samt en viss glans.

Bonvax och andra produkter, ej avsedda för keramiska plattor skall ej användas!

Behandlingen bör ske innan golvet tas i bruk och upprepas vid behov (ca 2-3 ggr/år). Normal veckostädning sker bäst med såpa och vatten.

Eventuella fläckar och spill av fett eller smuts tas bort med alkaliskt resp surt rengöringsmedel om inte såp­vatten klarat dem. Kontrollera med leverantören om speciella föreskrifter gäller för aktuella plattor.

Mycket porösa, oglaserade s k Cottoplattor kräver speciell behandling. Ytan måste impregneras med en för detta ändamål avsedd produkt. Vissa plattor av Cottotyp är impregnerade redan i samband med tillverkningen och skall behandlas med hänsyn till detta. För samtliga Cottoplattor gäller att fogning måste ske med största försiktighet och att rengöring efter fogning görs noggrant. Följ instruktionerna från leverantören!

Oglaserade tätsintrade plattor (inkl s k granitkeramik)

Oglaserade tätsintrade plattor har ett mycket tät gods och kräver normalt ingen behandling med klinkerolja e d. Dock kan vissa typer trots sitt täta gods ha en yporositet, som gör att en

klinkerolja­behandling kan underlätta städningen. Fläckborttagning och normal veckostädning utföres enligt ej tätsintrade plattor.

Beträffande oglaserade tätsintrade plattor bör resp tillverkare eller leverantör kontaktas om ev ytbehandling, och i så fall om något speciellt medel rekommenderas.

Glaserade plattor och mosaik.

På en glaserad yta har smutsen svårt att fästa. Fläckar av fett eller kalk kan lätt tas bort med alkaliskt eller surt rengöringsmedel.

Behandling med s k klinkerolja skall inte utföras. Oljan lägger sig på den glaserade ytan och kan ge upphov till halkproblem.

Veckostädning sker med vatten och ett svagt alkaliskt rengöringsmedel.

Våtutrymmen.

(Badanläggningar, industri, storkök etc.)

Samtliga nämnda platttyper för golv kan förekomma i våtutrymmen i olika typer av anläggningar med skilda typer av nedsmutsning. De keramiska plattorna i våtutrymmen har ofta en strukturerad yta, som gör dem halkdämpande.

Ett effektivt sätt att rengöra denna typ av plattor är behandling med högtrycks­spruta.

Trycket i sprutan bör ej överstiga 5,0 MPa.

Vid högre tryck kan fogarna skadas. Munstycket skall vara vinklat 45° och hållas på ett avstånd av 15-20 cm från ytan. Nedan följer beskrivning av lämplig arbetsgång vid användning av högtrycksaggregat. Se även anvisningar från leverantören av aggregatet. Principerna gäller i tillämpliga delar även för andra rengöringsmetoder.

1. Alkaliska rengöringsmedel påföres helst på torra ytor, så att de kommer i direkt kontakt med föroreningen. Var försiktig vid påläggning av starkt sura eller starkt alkaliska rengöringsmedel! Sura rengöringsmedel skall påföras på fuktiga ytor, annars finns risk att cementbruksfogar skadas.
2. Låt rengöringsmedlet verka cirka 3 min.
3. Håll strålröret på lämpligt avstånd så att rengöringsmedlet träffar golvet i dimform. Spruta rent med högtryck och 60-gradigt vatten. Arbeta från högsta punkterna mot golvavlopp. Arbeta metodiskt och låt sköljstråken överlappa varandra.

Olika föroreningar och rekommenderade rengöringsmedel.

- A. Petroleumprodukter (verks­­tadsindustrier o d)
Vattenbaserat avfettningsmedel.
- B. Animaliska och vegetabiliska fetter (livsmedelsindustri och sanitära utrymmen)
Alkaliskt rengöringsmedel
- C. Kalk
Surt rengöringsmedel.

Observera att rengöringsmedlet skall sköljas bort ordentligt. I vissa fall kan det vara nödvändigt att arbeta både med surt och alkaliskt medel direkt efter varandra för att få golvet rent.

FOGAR.

Cementbruksfogar.

Fogarna är till skillnad från de keramiska plattorna porösa men tätas i någon mån i de fall man använder klinkerolja. Oljan ger oftast en något mörkare nyans på fogen.

Cementbruksfogar i våta, dåligt ventilerade utrymmen kan vara grogrund för svamp­växt. (mögel). Cementbruksfogen i sig är alkalisk, vilket försvårar tillväxten. God städning, alkaliskt rengöringsmedel och god ventilation undanröjer risken för svamp­­tillväxt.

Fogar av hårdplaster.

I lokaler utsatta för hetvattenspolning, oljor, fett eller kemikalier (typ industri, storkök etc) väljes ofta fogar av hårdplaster t ex epoxi eller polyuretan. Dessa fogmassor klarar starka rengöringsmedel och intensiva städmetoder.

FLÄCKBORTTAGNING.

Förorening	Typ av rengöringsmedel
Vegetabiliska och animaliska fetter	Alkaliskt rengöringsmedel
Motorolja	Lösningsmedel (terpentin, aceton)
Bläck	Syra (saltsyra, oxalsyra)
Rost	Syra (saltsyra, oxalsyra)
Kalkfläckar	Syra (saltsyra, oxalsyra)
Öl/vin	Alkaliskt rengöringsmedel
Gummi	Lösningsmedel (terpentin, aceton)
Glass	Alkaliskt rengöringsmedel
Färgprodukter	Lösningsmedel (terpentin, aceton, lacknafta)
Metallskrap	Alkaliskt/syra
Stearin	Lösningsmedel (terpentin, aceton)
Daglig rengöring	Svagt alkaliskt rengöringsmedel

OBS! Var försiktig vid användandet av starka rengöringsmedel.

Skötsel­anvisningarna är utarbetade av Byggkeramikrådets Tekniska Kommité. Se även anvisningar från aktuell leverantör av keramiska plattor, fogbruk, rengöringsmedel och städutrustning!

Byggkeramik Rådet

Flügger's Skötselråd

För dina nymålade ytor inomhus.

Tapet: Tål försiktig tvättning med svamp, ljummet vatten, tvällösning eller syntetiskt tvättmedel.

Matta målade tak: Matta ytor är alltid känsliga för tvättning eller mekanisk åverkan. Mindre missfärgningar kan man försöka borsta med en ren borste. Normalt ger ommålning det bästa resultatet.

Övriga målade ytor: Ett allrengöringsmedel räcker normalt långt. Vi rekommenderar **Flügger 32 allrent**. Undvik rengöringsmedel som innehåller slipmedel och starka lösningsmedel.

VÅTRUM

Normal rengöring: Tvätta ytan med vatten och allrengöringsmedel. Vi rekommenderar **Flügger 32 allrent**, som inte innehåller slipmedel, vilket man skall undvika. Tvätta alltid nedifrån och uppåt.

Grovrengöring: Grövre rengöring rekommenderas med jämna intervaller. Kalkavlag-ringar, tvålrester etc avlägsnas med ett surt rengöringsmedel. Speciellt viktigt är detta vid utsatta lägen som duschplatsen, vid och under badkar och tvättstall. Badkarsfronter bör lyftas bort så att golv och väggar blir åtkomliga. Vi rekommenderar **Flügger 33 kalkbort**. Tvätta alltid nedifrån och uppåt. Observera dock att sura medel alltid är aggressiva. Polerad stengolv, t ex marmor, mätteras mycket fort. Efterskölj därför noga.

Övrigt: Extratapeter som lämnats i lägenheten får ej användas utan skall sparas till garantibesiktningen.

Taken i lägenheten har målats med Flügger S0500 glans 4. Våtrumstaken med Flügger Uppsalavit glans 30.

Lövgren & Larsson Måleri AB

Rengöringsmedlen finns hos **Flügger färg**. Vill du veta mera om produkterna ring då nedanstående telefonnummer!

Flügger färg

Björkgatan 4, Uppsala. Tel: 018-10 30 77 • Fax: 018-69 36 66

